

เพื่อให้ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาและส่งเสริมให้กำลังพล ทอ. มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ

วัดพระธาตุแช่แห้ง ตำนานพระธาตุประจำปีเถาะ

พระธาตุแช่แห้ง เป็นปูชนียสถานศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่มืองน่านมาช้านาน มีอายุกว่า ๖๐๐ ปี ตามพงศาวดารเมืองน่านกล่าวว่า พญาการเมือง เจ้านครน่าน โปรดเกล้าให้สร้างขึ้นเพื่อบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ที่ได้มาจากเมืองสุโขทัย (กระดุกข้อมือข้างซ้าย) พ.ศ.๑๘๙๖ มาประดิษฐานไว้ที่ดอยภูเพียงแช่แห้ง และตามตำนานกล่าวว่า พระพุทธเจ้าได้เสด็จมาประทับสงน้ำที่ริมฝั่งแม่น้ำน่านทางทิศตะวันออก ที่บ้านห้วยไค้ และเสวยผลสมอแห้ง ซึ่งพระยามลราชนมาถวาย แต่ผลสมอนั้นแห้งมาก พระพุทธเจ้าจึงทรงนำผลสมอนั้นไปแช่น้ำก่อนเสวย และทรงพยากรณ์ว่า ต่อไปที่นี่จะมีผู้นำพระบรมสารีริกธาตุมาประดิษฐาน จึงเรียกพระสถูปที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุแห่งนี้ว่า “พระธาตุแช่แห้ง”

พระธาตุแช่แห้ง ตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำน่าน ณ อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน อยู่ห่างจากตัวเมืองออกไปประมาณ ๓ กิโลเมตร ตั้งอยู่บนเนินเขาลูกเดียว ๆ องค์พระธาตุ สามารถมองเห็นได้แต่ไกล เนื่องจากสูงถึงถึง ๕๕.๕ เมตร ตั้งอยู่บนฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัส กว้างด้านละ ๒๒.๕ เมตร มีสี่เหลี่ยมอร่าม เนื่องจากบุด้วยแผ่นทองเหลือง พระธาตุนี้ ตั้งอยู่บนยอดดอยภูเพียงแช่แห้ง ลักษณะของเจดีย์ทรงระฆัง ส่วนฐานทำเป็นฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่ รองรับฐานบัวลูกแก้วย่อเก็จ ถัดขึ้นไปเป็นฐานหน้ากระดาน สี่เหลี่ยม และแปดเหลี่ยม ซ้อนลดหลั่นกัน ๓ ชั้น องค์ระฆังมีขนาดเล็ก บัลลังก์ทำเป็นแท่นสี่เหลี่ยมย่อเก็จ ฐานหน้ากระดานกลม เป็นกระดานสี่เหลี่ยมและแปดเหลี่ยม และชั้นบัวคว่ำเหนือฐานแปดเหลี่ยม ตกแต่งคล้ายกลีบบัว หรือลายใบไม้แทนลายดังกล่าวนี้คงได้รับอิทธิพลจากศิลปะพม่า ซึ่งนำมาต่อเติมขึ้นภายหลัง เมื่อล่วงเข้าพุทธศตวรรษที่ ๒๔ แล้ว

ชาวเมืองล้านนามีความเชื่อกันว่า การได้เดินทางไปสักการบูชากราบไหว้นมัสการองค์พระธาตุแช่แห้ง หรือชาวล้านนาจะเรียกกันว่า การชุธาตุ แล้วนั้น จะทำให้ได้รับอานิสงค์อย่างแรงกล้า ทำให้ชีวิตอยู่ดี มีสุข ปราศจากโรคร้ายต่าง ๆ มาเบียดเบียน หน้าที่การงานเจริญก้าวหน้า เป็นต้น

นอกจากองค์พระธาตุแช่แห้งแล้ว ภายในวัดยังมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่ควรแก่การไปสักการะและ เดินชมศิลปะอีก เช่น

วิหารหลวง ภายในวิหารหลวงมีพระเจ้าล้านทองเป็นพระประธาน พุทธลักษณะปางมารศรีวิชัย ศิลปะล้านนา ประทับนั่งบนฐาน เป็นพระพุทธรูปองค์ที่สวยงามในจังหวัดน่านองค์หนึ่ง และเป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคู่มือง นานมาช้านาน

วิหารพุทธไสยาสน์ อยู่ทางด้านหน้านอกกำแพงแก้วขององค์พระธาตุ วิหารก่อสร้างตามแนว
ขององค์พระ มีประตูทางเข้าด้านหลัง คือทิศใต้ ด้านหน้า ยังมีพระเกตุแก้วจุฬามณีจำลอง ซึ่งเป็นพระธาตุประจำปีจอ
ให้กราบไหว้ด้วย

วิหารพระเจ้าทันใจ สร้างด้วยคอนกรีตหลังคาไม้มุงด้วย กระจเบื้องดิน รูปแบบวิหารโถง ทรงจัตุรมุข
กว้าง ๑๑ เมตร ยาว ๑๑ เมตร และรอยพระพุทธรูปบาทจำลอง ปัจจุบันบูรณะคู่มือและงดงามยิ่งขึ้น

เจดีย์ขเวตาทองจำลอง เจดีย์สี่เหลี่ยมศิลปะพม่าที่จำลองมาให้ชาวพุทธได้บูชาตั้งอยู่ทางซ้ายมือเมื่อเดินขึ้น
มาถึงบริเวณลานด้านหน้าวัดพระธาตุวิหาร

บันไดนาค บันไดนาค ๒ ตัว คู่กันซึ่งตั้งอยู่ด้านหน้าทางเข้าวัดพระธาตุแช่แห้ง ซึ่งสามารถเห็นวิวทิวทัศน์
ของเมืองน่านได้ในบริเวณกว้าง

ทุกปี เมื่อถึงวันขึ้น ๑๑ - ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ เหนือ (เดือน ๔ ใต้) หรือในราวเดือนมีนาคม จะมีประเพณี
นมัสการพระธาตุแช่แห้ง ที่ชาวน่านเรียกว่า งานหกเป็งนมัสการพระธาตุแช่แห้ง ที่สำคัญ พระธาตุแช่แห้ง
เป็นพระธาตุประจำปีเถาะ ตามคติการไว้พระธาตุตามปีนักษัตรของชาวล้านนา

จัดทำโดย : กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
คณอก.จัดกิจกรรมส่งเสริมให้กำลังพลของ ทอ.มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ